

Tømmerneset Camping
Tømmerneset
8260 Innhavet

22. april 2013

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
Majorstua
0301 Oslo

Angående høring fra NVE «Flere søkere – Søknader om tillatelse til å bygge tre småkraftverk i Hamarøy kommune, Nordland fylke – høring»

Det vises til høringsbrev fra NVE datert, 04. mars 2013, om tillatelse til å bygge tre småkraftverk i Hamarøy kommune.

Tømmerneset Camping vil med dette gi innspill og synspunkter til Norges vassdrags- og energidirektorat på konsekvenser for campingplassen og for reiselivsnæringen i Hamarøy og Nord-Salten ved en utbygging av de omsøkte elver.

Bakgrunn for innspillet er at Tømmerneset Camping mener de fremlagte planer for utbygging, herunder Tennvasselva spesielt, er direkte ødeleggende for campingplassens driftsgrunnlag og planer for fremtiden. Tømmerneset Camping er derfor sterkt i mot en slik utbygging.

Innspillet har derfor først og fremst til hensikt å synliggjøre konsekvenser ved en utbygging av Tennvasselva for Tømmerneset Camping men og gi synspunkter på ringvirkninger for reiselivsnæringen i Hamarøy, Steigen og Tysfjord.

Velkommen til Æventyrlandet!

Hamarøy kommune har over tid arbeidet med å profilere regionen. «Hamarøy er der Nordland er som vakrest». Med den uttalelsen profilerer kommune seg utad gjennom å fremheve den vakre og spesielle naturen. Dette er og har i generasjoner vært bærebjelken og grunnlaget for nærings- og samfunnsutvikling i kommunen. Fra de første bosettinger for 4000-8000 år siden, som helleristninger på Tømmerneset viser, til i dag ref profilering gjennom Reiseliv i Hamsuns Rike, fremheves den unike naturen; «*Med natur så variert at bare et steinkast tar deg til en helt ny verden - fra fjell til hav, fra åpne enger til tett og utilgjengelig skog, er det kun fantasien som setter begrensninger*». I dette vakre landskapet der turister fra hele verden vandrer la også Hamsun grunnlaget for mange av sine prisbelønte skildringer.

Tall fra den amerikanske Facebook-motoren «Fan Page List» viser ifølge Nordnorsk Reiseliv at Nord-Norge gjør suksess på sosiale medier. Facebook-siden «Visit Northern Norway» har til tider flest kommentarer blant alle reisemålene i hele verden. Det vises til at årsaken til suksessen er bilder av naturskjønne omgivelser. Akkurat slik som vi har det her i Hamarøy.

Vi har lyst til å vise til hva H.K.H. Kronprinsessens refererte til i sin tale ved åpningen av Hamsunsenteret i Hamarøy, i august 2009.

«Fremskritt, hva er det? At vi kan kjøre fortere på veiene? Nei, fremskritt det er legemets nødvendige hvile og sjelens nødvendige ro. Fremskritt er menneskets trivsel. Her i Hamarøy gir dette sitatet av Knut Hamsun dyp mening. Landskapet inviterer til hvile – men samtidig gir den dramatiske naturen næring til vandrers uro».

Det er nettopp i dette bildet at reiselivsnæringen i Hamarøy har sitt store fortrinn. For Tømmerneset Camping som ligger landlig til – langt fra storbyenes «larm og barm» er nærheten til naturen og landskapet kjernen i det tilbudet vi har til våre gjester.

Tømmerneset Camping befinner seg i skjæringspunktet mellom innland og fjordlandskap og ligger vakkert plassert like ved E6 og har faste besøkende fra Nordland, Norge og Europa. Campingplassen bidrar gjennom sitt varemerke og sin unike plassering til å «sette Hamarøy på kartet» som reisemål. Gjестene tilbys opplevelser i form av severdigheter, aktiviteter og naturopplevelser. For den fiskeinteresserte er det muligheter for fiske i sjø, vann og elv. Området er også godt egnet for turgåing både langs fjordkanten i fjæra, i skog og i fjell.

Det er flere severdigheter som ligger i gangavstand fra campingplassen. Helleristningene som befinner seg her er mellom 4000 og 8000 år gamle. Laksetrappen er en av Norges lengste. Krigsminnesmerkene er fra andre verdenskrig.

Førsteintrykket av uberørt natur er grunnlaget for at turistene finner det naturlig å overnatte på Tømmerneset Camping. Varemerket har over tid vært unik natur i trivelige og rolige omgivelser. Gjестene tilbys nærhet til naturen og hovedopplevelsen for turistene er sanseintrykkene og roen gjennom campingplassens plassering i mellom fjord, fjell og innland. Ved vannet og strandkanten med sitteplasser forsterkes følelsen av total frihet. Her kobler gjestene av og nyter utsikten av uberørt natur.

Bildet viser utsikten fra campingplassen mot fjellsiden der en 30-40 bred og 1,2 km lang trase, strippet for skog, sprengte bergknauser, oppmurte tårn og en rørgate fra toppen og ned til vannkanten planlegges å legges

Bildet viser campingplassens plassering ved E6 mellom Sagfjorden og Kjerringvannet. Bildet er tatt fra fjellsiden der traseen for kraftverket er tiltenkt å ligge.

Bildet viser campingplassens plassering. Vegen i bakgrunnen er E6. Bergene til høyre i bakgrunn er det som er igjen av Sagfossen. Etter utbyggingen av kraftstasjonen ble en stor turistattraksjon ødelagt. Tunellåpningen for vannføring skimtes til venstre for bergene. Som forgrunnen av bildet viser så er det karrig landskap der furuskog og lyng utgjør hovedandelen. Berget er synlig i store deler av fjellsiden. En rørtrase vil bli veldig synlig i dette landskapet og også til hinder for dyreliv, herunder vår-tråkk for rein.

Tilbakeblikk

Tømmerneset Camping startet sin virksomhet på midten av 60-tallet og ble i 1971 godkjent som campingplass med formål å legge til rette for overnatting i telt, campingvogn, hytter og rom. Etter utbygging av ny trase for E6 i 1990 ble det iverksatt gradvis utvidelse. Frem til i dag er det investert et 2-sifret antall millioner i vann og avløp, servicebygg, badstue, vaskerom, kjøkken, resepsjon, hytter, utearealer, brygge, bålplass, lekeapparater, strand, infrastruktur for campingvogner/bobiler samt i utstyr for utleie. Det er spesielt lagt til rette for funksjonshemmede. Det er 14 hytter, 2 rom samt oppstillingsplasser for 50 – 100 telt, bobiler og campingvogner.

Resepsjon ved Tømmerneset Camping

Campingplassen er en typisk sesongbedrift med åpningstid 1. juni til 1. september. Med så kort sesongen er campingplassen sårbar for ytre påvirkninger som reduserer inntjeningsgrunnlaget. Inntjeningen i knappe 3 måneder skal dekke drift, vedlikehold og avskrivninger av anlegget. En bedrift som har anledning til å ha åpent hele året har således grunnlag for en helt annen inntjening enn en campingplass.

I de 3 månedene er åpningstidene fra 09.00 – 23.00 hver dag også lørdag og søndag. Det er en kort og hektisk periode. Den typiske turist ankommer i tidsrommet mellom kl. 15.00-20.00 og overnatter 1-3 døgn. Besøkende som velger å overnatte i landlige omgivelser ser etter nærhet til uberørt natur som del av sin opplevelse. Som uoffisiell «turistinformasjon» søker vi å overtale besøkende til flere gjestedøgn i Hamarøy og Nord-Salten. Dette har betydning for:

- Kommunen og Nord-Salten som reisemål
- Tilbydere av opplevelser
- Servicetilbydere
- Handel – mat
- Kafe-restaurant

Vi får tilbakemeldinger på at campingplassen har en unik plassering like ved E6 og at vi har noen naturgitte fortrinn. Som nevnt ligger plassen mellom fjell, vann og fjord. Besøkende benytter muligheten til å vandre, fiske og slappe av i stille og rolige omgivelser. Noen benytter anledningen til å se på helleristninger og ruiner fra 2. verdenskrig. Vi opplever å ha et bra produkt som tilfredsstiller forventningene våre kunder har til camping.

Vi opplever gjennom samtaler med våre besøkende at vårt produkt i dag allerede har «store sår» gjennom de utbygginger som har vært gjennomført i nærområdet. Herunder, Sagvassdalen, Sagfossen, Forsanutbyggingen, søppelanlegg 1km nord for campingen. Disse inngrepene representerer stygge sår og gjør naturopplevelsen mindre. For Tømmerneset Camping var Sagfossen, 500 m vest, en stor turistattraksjon. Deler av inntektsgrunnlaget forsvant når den ble borte. En stor turistattraksjon og et eventyrlig laksefiske ble da revet bort.

Sagfossen «i gamle dager»

Sagfossen i dag «uten vann»

Vurderinger av konsekvenser

For Tømmerneset Camping spesielt

Inngrepet i naturen av den foreslåtte utbyggingen må ses i sammenheng med allerede utbygde vassdrag i området. Fra tidligere er vassdragene fra Slunkajavre, Rekvannet og Sagvassdalen utbygd. Utbygging av Forsan, mot vest for Tømmerneset, er i siste fase. Videre utbygges Innhavet kraftverk, femtevassselva med flere og det er søknader på Mølnelva, Reinokseelva, Fjerdevatnet, Tennvassselva og Svartvassselva, Hoffmannselva. Det kan i tillegg nevnes at Iris har etablert et anlegg for håndtering av søppel i nordenden av vannet ved campingplassen. Oppsummert er det allerede alt for mange inngrep i naturen som er av vesentlig karakter i området.

Det foreslåtte tiltaket vil således gjøre inngrep i det siste uberørte området som er i campingplassens område. Retningen mot øst – Tennvassselva er det siste som er igjen av det Hamarøy kommune og Reiseliv i Hamsun Rike definerer som «Æventyrlandet». Dette landskapet og det visuelle bildet er livsnerven for Tømmerneset Camping. En 30 - 40 meter bred trase, sprengninger i fjell og en rørgate på over 1,2 km vil ødelegge driftsgrunnlaget for campingplassen. Traseen vil gjøre inngrep i unik sårbar natur der sjeldne planter og fuglearter har sitt tilholdssted. Det er og uerstattelige kulturminner fra 2. verdenskrig i det berørte område som er foreslått fredet og som har som har et stort potensial i forhold til kulturbasert næringsutvikling.

Drift av camping er en marginal næringsvirksomhet. Sesongen er kort og investeringskostnadene høye. Tømmerneset Camping er bygd opp over tid og har i dag et veldig bra tilbud for bobil/camping/telt samt hytter for utleie. Den korte inntjeningsperioden skal gi grunnlag for drift og investeringer som bedrifter ellers har inntekt på hele året.

Tømmerneset Camping er innfallspport for tilreisende fra sør. Campingplassen er en av de største i Nord-Salten, langs E6 fra Fauske til Bognes, og har i tillegg til tilbud til overnattende gjester også fungert som uoffisiell turistinformasjon for gjennomgangstrafikk. Det videresendes gjester til hele Hamarøy og Nord-Salten for øvrig. Det er således uante negative konsekvenser for innmating av tilreisende for næringslivet i Hamarøy og Nord-Salten ved en ytterligere utbygging av området på Tømmerneset.

For kommunen

Statistikk viser at om lag 49% av arbeidsplassene i kommunen i dag er knyttet til offentlig administrasjon, helse, sosialtjenester, undervisning m.m. Den andre største næringen er varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet med 12% andel. Denne nest største næringen har et stort potensiale for vekst og kan gi grobunn for mange nye arbeidsplasser i kommunen. Det er et tankekors for kultur og reiselivs basert næringsvirksomhet at en så stor andel av naturen blir regulert til produksjonsområder for kraft. Spesielt gjelder dette de minste kraftanleggene som gir store inngrep, ikke nye arbeidsplasser og som gir marginale samfunnsøkonomiske gevinster.

Totalt forbruk i kommunen av kraft var i 2009 på 39,1 GWh. Det årlige overskuddet ligger på om lag 175 GWh og eksporteres ut av kommunen. Det vil si at kommunen eksporterer nesten 5 ganger sitt eget forbruk. All ytterlig utbygging vil gi kraft som også må eksporteres ut av kommunen. Mindre utbygginger, som Tennvassselva, gir ikke nye arbeidsplasser annet enn en viss aktivitet i utbyggingsperioden. Produksjonen av kraften vil heller ikke benyttes lokalt. Uttaket vil hovedsakelig foregå i en periode i året der kraftprisene er på sitt laveste. Således vi ikke en inntjening ha mer enn marginal betydning for utbyggeren og for kommunen. Nord-Salten er i dag, i henhold til «Lokal Energiutredning for Hamarøy kommune 2011» stor netto eksportør av kraft da det ikke er grunnlag for å benytte den lokalt.

Kulturminner

På Tømmerneset og i området var det på det meste opptil 5000 krigsfanger fordelt i 6 leirer. Hovedaktiviteten for den tyske tilstedeværelse, og med det et betydelig antall krigsfanger, var bygging av jernbanen mellom Fauske og Narvik – "Polarbanen". Hovedadministrasjonen for byggingen av "Polarbanen" mellom Sørfold, Hamarøy og Drag i Tysfjord var lokalisert på Tømmerneset - 7 km sør av Innhavet.

Flere av elementene ligger i området hvor kraftstasjonen er tiltenkt å ligge.

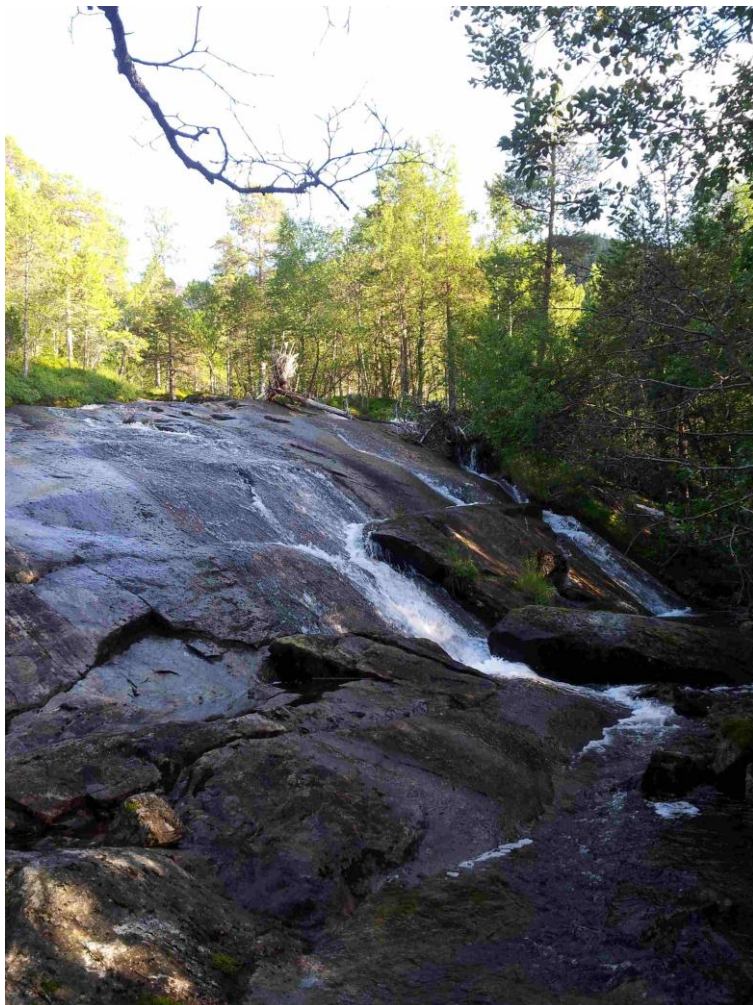
Bildet er av et av krigsminnene i utbyggingsområdet ved Tennvasselve

Det er flere interessenter som arbeider for å ta vare på uerstattelige kulturminner og i enda større grad gjøre dem synlig for allmennheten. En vesentlig del av historien risikerer å gå tapt ved en utbygging i området.

Tømmerneset Camping er opptatt av å bidra til å bevare arbeidsplasser i Hamarøy kommune samt være med på å gi grobunn for nye. For kommunen kan de planlagte inngrep blant annet bety tap av eksisterende arbeidsplasser, reduserte muligheter for nye arbeidsplasser knyttet til reiseliv og kultur, tap av uerstattelige kulturminner samt ødeleggelse av uberørt natur og miljø.

Kommentarer til den fremlagte søknaden

Tennvannet er et grunt vann med lite tilsig av vann. Det er til tider lite og ingen vannføring i elva sommerstid. **Det fremkommer i rapporten at anslagene for vannføring og beregning av kraftproduksjon ikke er basert på målinger av omsøkte elv.** Det er således stor usikkerhet i hva en slik utbygging vil gi i produksjon av kraft. Her har søker tatt en stor snarvei i forhold til å finne et troverdig anslag.

Søker opplyser at en eventuell produksjon vil foregå i sommerhalvåret. Dette er en tid da det er stor produksjon av kraft i hele Skandinavia og prisene på kraft er på sitt laveste - ref Nordpoolspot.com, DNB Markets, Markedskraft og andre utredninger kraft. Nordland og Nord-Salten er overskuddsområde og eksporterer kraften ut. For tiden er det heller ikke kapasitet i nettet til å føre en slik kraft ut.

Søker opplyser at stipulert kraftmengde i et optimistisk anslag tilsvarer produksjon til under 300 husstander. Det er grunn til å stille spørsmålstegn knyttet til reell vannføring i elva da det historisk sett er liten vannføring i elva, eller skal vi si bekken, sommerstid.

Bildet til venstre viser vannføring til «kraftmengden» som skal forsvare de negative konsekvensene ved en eventuell utbygging.

Vi ser at bilder som er lagt inn/ved søknaden med hensikt er tatt i tåke og regnvær. I et reiselivsperspektiv antar vi at dette er gjort bevisst for å tone ned den unike naturen i området. Bildene gir inntrykk av et grått og trist område uten verdi. For oss som lever av den fine naturen i området så er fremstillingen direkte provoserende av konsesjonssøker.

Kort oppsummert en søknad som er utarbeidet med stor grad av syensing og nedtoning av konsekvenser til fordel for søker.

Oppsummering

Vi har prøvd å få frem konsekvenser for en utbygging av Tennvasselva spesielt men og for videre utbygging av kraft i kommunen. Vi er ikke i mot kraftutbygging der inngrep gjøres uten direkte synlige konsekvenser eller er skadelidende for miljø og biologisk mangfold.

Norge og verden har behov for kraft. Det er imidlertid en grense for hvor mye en enkelt kommune kan bidra med til dette formålet uten at det går på bekostning av samfunnet og for annet næringsliv i kommunen.

Vi har vist til at en utbygging av Tennvasselva vil være direkte ødeleggende for videre drift for campingplassen. Dette vil også ha betydning for andre næringsaktør i kommunen gjennom at Hamarøy kan miste en reiselivsaktør/turistinformasjon og et viktig reisemål i kommunen og Nord-Salten.

Tømmerneset Camping er opptatt av å bevare lokale verdier og minner som grunnlag for nye arbeidsplasser knyttet til vekstområdet kulturnæringer. Dette kan gi muligheter for stor samfunnsmessige vekst i Hamarøy. Hamarøy har store muligheter til å utvikle unike konsepter der natur, miljø, det samiske perspektiv, dyreliv, kulturminner og regionens tradisjoner er bærebjelker.

Vi ser mange muligheter for utvidelse av driften, for området lokalt, kommunen og for Nord-Salten. For campingen sin del er alt avhengig av grunnlaget for drift – inntjeningen i en kort sesong. For Tømmerneset Camping er det av avgjørende betydning å få bevare det som er igjen av, ja som Hamsun sier, «Æventyrlandet» på Tømmerneset.

Konklusjoner

1. Tømmerneset Camping er sterkt i mot utbygging av Tennvasselvea.
2. NVE må vurdere de omsøkte utbygginger opp mot de som allerede er gjennomført i området. Fra tidligere er vassdragene fra Slunkajavre, Rekvannet og Sagvassdalen utbygd. Utbygging av Forsanvassdraget, mot vest for Tømmerneset. Videre utbygges Innhavet kraftverk, femtevasselvea med flere og det er søknader på Mølnelva, Reinokseelva, Fjerdevatnet, Tennvasselvea og Svartvasselvea, Hoffmannselva. Det kan i tillegg nevnes at Iris har etablert et anlegg for håndtering av søppel i nordenden av vannet ved Tømmerneset camping. Det er allerede mange store inngrep i naturen i området.
3. Produktet til Tømmerneset Camping er nærheten til naturen. En utbygging med de planlagte inngrep vil ødelegge grunnlaget for drift av camping og annen næringsvirksomhet knyttet til reiseliv og kultur. Det visuelle bildet på Tømmerneset av Hamsun sitt Æventyrland blir borte.
4. Tømmerneset Camping har over mange år lagt ned store investeringer og vil få et direkte økonomisk tap ved en eventuell utbyggelse av et småkraftverk. Hamarøy kommune og Nord-Salten står i fare for å miste en av de største campingplassene i regionen.
5. Reiselivsnæringen som lever av å selge nærheten til naturen i Hamarøy mister argumenter for å profilere «den uberørte naturen». Muligheten for reiseliv- og kulturbasert næringsutvikling i Hamarøy minsker i takt med drastisk synlige inngrep i naturen.
6. Eksisterende og fremtidige arbeidsplasser knyttet til reiseliv og kultur i privat regi kan gå tapt. Dette er næringer som gir store muligheter til arbeidsplasser for ungdom. I reiseliv og i næringer knyttet til kultur er andelen av kvinnelige arbeidsplasser stor.
7. Et inngrep i naturen knyttet til utbygging av Tennvasselvea er ikke reverserbar. Området vil være ødelagt for generasjoner.
8. Den store veksten i reiseliv – og kultur næringer har i de senere år kommet der aktørene klarer å formidle de råe og sterke opplevelsene som natur og historie gir. Det er det vi i reiselivsnæringen skal leve av. Det er stor nasjonal og internasjonal strategisk fokus på reiselivs- og kulturbasert næringsutvikling.
9. De samfunnsøkonomiske tapene vil være betydelig større enn den marginale inntekten utbyggingen av Tennvasselvea kan gi.

Tømmerneset camping har med dette gitt sine synspunkter på hvilke konsekvenser utbygging av vassdragene og Tennvasselvea spesielt vil bety for videre drift av campingplassen samt for eksisterende og fremtidig næringsliv i kommunen.

Med vennlig hilsen

Arnt Helge Kristiansen
Tømmerneset Camping